

Pekovski vajenec iz Znojma

Razum in srce

V Golobarski ulici št. 34 v 4. nadstropju neke stare zanemarjene hiše sedi za pisalno mizo študent bogoslovja. Pred njim pa stoji z zavihanimi rokami, s kuhalnico v roki, vsa razgreta gospodinja in kriči:

»Zdaj se pa vse neha. In tak naj gre za duhovna, ki že tri mesece ni plačal stanarine ne hrane. Mislite, da bom od zraka živela s svojimi tremi paglavci in vam kar tako za zabavo prepuščala najlepšo sobo? Torej plačajte, ali pa vas vržem ven, preden bo teden pri kraju!« Pri teh besedah neusmiljeno udriha s kuhalnico po v svinjsko usnje vezanem "Tertulijanu", ki je pri vsej stvari popolnoma nedolžen.

»Ampak, predobra gospa, samo majčkeno še potrpite. Saj bi rad plačal, pa nimam s čim. Če bi pa hoteli le še nekaj dni počakati, bom gotovo lahko poravnal dolg. Upam, da bom v kratkem dobil dobro plačano pisarniško delo.«

»Seveda, že vem. Mislite na listič, ki ste ga nabili na vrata cerkve sv. Štefana: 'Reven študent išče pisarniško delo proti majhnemu plačilu.' Mar čakate, da bo prišel gospod minister v Golobarsko ulico in vas vzel za svojega tajnika? No, naj bo, nekaj dni bom že še potrpela; če mi pa potem ne položite denarja na mizo, vas brez usmiljenja vržem na cesto.« Ponosno kot kraljica zapusti gospa Löffler ubožno študentovsko izbo.

Študent pogladi z roko hrabre cerkvene očete: »Napad smo spet zmagovito prestali. Če pa ne pride kmalu od nekod pomoč, se bomo morali seliti.«

Grenek smehljaj spreleti blede obraz. Tako blizu je že cilju in še vedno ne ve, kako naj se prebije skozi zadnje leto. Oče je umrl. Mati se komaj preživlja z malo pokojnino. Nekaj novcev, ki mu jih pošilja, si mora pritrpati od ust. Ne, od matere ne sprejme niti vinarja več. Rajši se vrne domov v Češki les in postane drvar.

Tedaj pa nekdo potrka na vrata in v istem hipu tudi že vstopi:

»Dober dan! Ali tu stanuje študent, ki išče pisarniško delo?«

»Da, da!« mu ta veselo pritrди. »Ali ga prinašate vi?«

»Ampak, ljubi Bog, to je vendar, to je vendar Golijat. Me nič več ne poznaš – Tadeja Hübla iz Most?«

»Tadej, si res ti? Na Dunaju si, morda že dolgo, a jaz niti slutil nisem. Sedaj si gotovo v hudih škripcih, kajne?«

»Da, prav tako kot tedaj žaba v tobačnici patra magistra.«

In nato je Tadej Hübl pripovedoval Klemenu o svoji veliki stiski.

»Sam ti seveda ne morem pomagati,« je rekel Klemen. »Poskusil pa bom pri dobrih ljudeh in upam, da ne zaman.«

In Tadej Hübl je res dobil pomoč. Sestri z dvora sta se veselili, da smeta storiti dobro delo. Klemenova gospodinja je pripravila še eno sobico in Hübl je pobral svoje stvari, vzel v svinjsko usnje vezane spise cerkvenih očetov in rjave gosli ter se preselil k svojemu prijatelju Dvořaku.

In David in Golijat sta odslej ostala združena za vse življenje.

Nekega dne sta oba študenta sedela v Klemenovi izbi in se razgovarjala o velikem Alfonzu Ligvoriju.

»Kajne, Tadej, to je pa nekaj povsem drugega kot peklena morala gospodov janzenistov, ki najrajši ne bi sploh nikogar pustili v nebesa,« reče Klemen. »Strog je res, a tudi dober in usmiljenega srca, njegove besede zresné in vesel in pogumen postane človek ob njih. Ali veš, da je Alfonz ubog pohabljenec, napol gluh in slep?«

»Zato je pa tudi tako resen in srčno dober obenem. Ali nisi bral, kaj je zadnjič napisal neki redovnici: 'Bridkosti, trpljenje, dvomi, vsakovrstne telesne in duševne muke so dleta, s katerimi ljubi Bog oblikuje umetnine za nebesa.'«

- - -

V Avstriji so bili takrat hudi časi. Versko življenje je okužil janzenistični krivoverski duh, zmotam so podlegli celo nekateri učitelji bogoslovja. Klemen je bil bridko razočaran.

Nekega dne je profesor imenoval Brezmadežno spočetje Marijino pobožno legendo, ki je prosvetljenim ljudem 18. stoletja ne moremo več pripovedovati.

Tedaj je Klemen Dvořak kar planil iz klopi:

»Kar vi govorite, ni več katoliško, gospod profesor!« Nato je pobral svoje stvari in zapustil dvorano.

»Morda se bo tudi tej kmečki butici še posvetilo!« je pomilovalno zamrmral za njim profesor. Nekaj slušateljev mu je ploskalo, nekateri pa so zaklicali: »Prav je imel!« in prav tako hrupno planili iz dvorane. Profesor je moral prekiniti predavanje.

»Ne vzdržim več,« je nato Klemen zaklical Tadeju, ki je močno prehlajen ležal v postelji. »Pustil bom vse skupaj. To, kar profesorji učijo, ni več sveti nauk naše Cerkve.«

»Pusti jih, naj uče, kar hočejo!« je odvrnil Tadej. »Napravi kakor jaz. Ostani doma in se tolaži s sv. Ambrozijem in z velikim Alfonzom.«

»Ne!« ga je odločno zavrnil Dvořak. »Na Dunaju ne ostanem več! Veš kaj, Tadej? Dolgo že premišljam. V Rim poromava.«

»Kako? Saj vidiš, da ležim bolan v postelji in denarja tudi nimava,« je oporekal Tadej.

»Za zdravje poskrbi gospa Mayer, za denar pa jaz.« In že je Klemen Dvořak odhitel na dvor, kje sta mu sestri tudi to pot radi pomagali iz zadrege. Bezgov čaj in mrzli obkladki gospe Mayer so tudi storili svoje in po treh dneh sta bila oba študenta že na poti v Rim.

Klemen Dvořak je nosil brašno, Tadej Hübl pa gosli in sv. Alfonza. Tako veselo Dvořak še nikoli ni potoval preko Alp.

V Rimu sta dunajska študenta potrkala na vrata redemptoristovskega samostana in prosila za sprejem v noviciat.

Vihar

Vihar biča neapeljsko kraljestvo.

Sredi sinjemodne pomladi je izbruhnil, razvil svoje sive zastave po nebesnem oboku, zlasal stare hraste in pinijske in razsul bele in rdeče vence v krošnjah sadnega drevja in zlomil kostanju velikonočne sveče, še preden je prišla vesela velika noč. Tirensko morje se zaganja v obalo in premetava bele jadrnice kakor orehove lupine. Od Vezuva sem prhutajo nad deželo mračni oblaki dima kakor mrtvaške ptice.

Na gorskih pašnikih se drenjajo ovce okrog svojega pastirja, ki si popravlja čop las s čela in preklinja pekleno vreme.

V samostanu redemptoristov v Paganiju sedi v mogočnem rjavem naslanjaču od protina sključen in pohabljen veliki devetdesetletni škof Alfonz Ligvorij. Zadnja leta so bila zanj kruti rablji in so ga prikovala na bolniški stol kakor na križ. Njegove oči vidijo le še slaboten odsev luči in barv domovine. V njegove ušesa prodre samo še oster in glasen hrušč sveta, trobent, topov in grmenja.

»Trobente sodnega dne bom gotovo slišal,« si misli starček.

Skozi zvočni lij ga bratje obveščajo o novicah v samostanu in o onih zunaj v velikem svetu.

Pomladni vihar starček bolj občuti kakor pa sliši. Ob takem vremenu ga protin muči kakor s tisoč žarečimi biči.

»Vihar je zunaj, kajne, brat Dominik,« zakliče bratu strežniku.

»Da, častiti oče,« mu ta zavpije nazaj. »Hraste podira v gozdu.«

»Vihar, da!« reče starček predse. »Vihar, vsaj ta mi je ostal zvest vse življenje.«

Nato se spet zamisli in prisluškuje globoko v svoji duši. Starček se spominja, kako je kot otrok skakal po ladji svojega očeta, ki je bil admiral na kraljevih galejah. Kolikokrat mu je vihar razkuštral črne kodre in se je fant moral z obema rokama oprijeti ladijske vrvi, da ga ni vrgel v divje se peneče morske valove.

Kaj zato, če so ga slapovi valov često premočili do kože, če pa je smel biti zraven in gledati, kako so bela jadra plahutala ob jamboru, če je smel poslušati skrivnostno stokanje in ječanje ladje, ki se je kakor divji konj poganjala skozi valove. Kadar je žvepleno rumeno ali črno nebo obetalo vihar, tedaj bi bil Alfonz najraje splezal v vrh jambora. Hej! Bil je prelepo, kadar mu je veter žvižgal okrog

ušes, pa najsi mu je oče tudi s palico hotel izbiti iz glave taka nevarna početja. »Čudno!« se starček tiho smehlja, »da se človek pri devetdesetih letih, ko misli, da se je že nekoliko povzpел k Bogu, še vedno najrajši mudi v spominih na mladostne prigode.«

Presneto lepo je bilo, kadar je smel z očetovo ladjo zasledovati kakega gusarja v njegovo razbojniško jamo. Nekoč pa je Alfonz videl, kako je paznik bičal nepokornega kaznjenca na galeji. Tedaj mu je v divji togoti iztrgal bič iz rok in ga vrgel v morje. Dolgo ga oče potem ni več pustil na ladjo.

Tudi mladeniška leta so bila viharna. Pa bolj na znotraj kot na zunaj. Oče mu je preskrbel stroge domače učitelje, katerim je često kljubovalno utekel, zlasti kadar se je oče z veliko belo jadrnico vrnil domov v pristanišče in bi se on moral učiti grška ali latinska slovnična pravila. Viharno pa je fant napredoval tudi v znanosti. S šestnajstimi leti je postal že doktor prava. V vsej Italiji mu ni bil nihče kos. Viharni so bili njegovi govori, dokler ni končno kot v viharju zaslišal Božji glas, ki ga je vabil v svojo službo. Kot duhovnik je hotel pomagati stiski ubogih človeških otrok svoje domovine. Okrog sebe je zbral tovariše, duhovnike in laike in jih nazval redemptoriste po "Redemptor mundi - Odrešenik sveta". "Doma kot kartuzijan, v svetu kot apostol", je bilo njegovo redovno pravilo. V Skali med siromašnimi kmeti in kozjimi pastirji, ki niso znali ne brati ne pisati in ki o Bogu niso vedeli drugega kot njegovo ime, je ustanovil prvi samostan. Vsi sodelavci, razen enega brata laika, so ga drug za drugim zapustili. Bila je to bridka ura Kafarnauma. A prišli so novi tovariši in papež Benedikt XIV. je blagoslovil njihovo delo.

Mnogo je trpel v poslednjih letih zaradi preganjanj in nevrednih bratov. Z leti pa se je Alfonz umiril in postal bolj tih. Spoznal je, da Bog ne govori vedno le v viharju, ampak tudi v lahнем šumljanju vetra.

Ko se je Alfonz postaral in ni bil več zmožen napornih misijonskih potovanj, je prijel v roke pero in se uspešno boril proti nestrpnosti janzenistov, ki so uboge ljudi odvrčali od svetih zakramentov.

S šestdesetimi leti je bil imenovan za škofa. Po petnajstih letih pastirovanja pa je odložil mitro in pastirsko palico, da bi se mogel popolnoma posvetiti svoji kongregaciji, ki je tedaj imela že več samostanov v Neaplju in v Rimu.

Sedja pa je devetdesetletni starček sedel priklenjen na mučeniški stol, nezmožen,

da bi učil, nezmožen, da bi držal pero v tresočih se rokah, skoro popolnoma izločen iz sveta.

»Da, vihar mi je ostal zvest!« je tiho mrmral sivolasi škof.

Iz razmišljanja ga predrami brat Dominik, ki mu pove, da sta bila dva brata pravkar posvečena v duhovnika.

»Kako jima je ime?«

»Čudna imena imata, častiti oče! Eden je Klemen Dvořak, drugi Tadej Hübl. Pravijo, da hočeta našo kongregacijo ponesti preko Alp v Nemčijo, v Avstrijo, na Poljsko in v Rusijo.« Smejé se brat nadaljuje: »Eden je bivši pekovski pomočnik, drugi pa gozdarjev sin, iz Češkega lesa doma. Ves red se jima posmehuje.«

Alfonz ne odgovori nič. Brat misli, da ga oče ni razumel in še enkrat zakliče:

»Pek in gozdarjev sin hočeta ponesti našo kongregacijo preko Alp, častiti oče.«

»Brat,« zakliče Alfonz čez nekaj časa, »bratje naj se ne posmehujejo. Po teh dveh bo Bog storil velike reči v deželah onstran Alp.«

Brat Dominik se zdrzne: se je mar očetu zbledlo?

»Brat!« poprosi starček, »pomagaj mi v kapelo. Z Bogom bi rad govoril.«

Celo uro kleči starček pred tabernakljem in proži onemogle roke proti zlatim vratcem.

»Ljubi Gospod!« prosi s tresočim glasom. »Če je tvoja sveta volja, pusti mi še nekaj let življenja, da bom mogel trpeti in moliti zanju, ki si ju danes poklical v svojo sveto službo!«

Starček se poskuša zravnati. Še enkrat bi rad pokleknil pred božji oltar, a nima več moči. Nezavesten se zgrudi.

Prav isto uro pa ležijo v katedrali v Alatri pred oltarnimi stopnicami v snežnobelih albah diakoni, ki čakajo na sveto mašniško posvečenje. Med njimi sta dva redemptorista: Klemen Marija Dvořak in Tadej Hübl. Ko ju škof pokliče po imenu, odločno in veselo zakličeta svoj "adsum - tukaj sem". Iz Klemenovega glasu zveni tolika sreča, ki prihaja iz globine srca, da se škof začuden ozre na skoro

petintridesetletnega novoposvečenca in ceremonijar nejevoljen zmaje z glavo. Toda ljubi Bog, če človek že tako dolgo posluša Božji glas in sem zdaj končno izgovoriti svoj "adsum", potem je pač težko vso srečo utesniti v tih, skromen odgovor.

Adsum! Gospod, tu sem! Mar ni Dvořak glasi, s katerim ga je sedaj škof poklical, poslušal že vse življenje? Da, tako ga je Bog klical, do kamor seže njegov spomin. Ta glas je slišal v vsaki dobri, pobožni besedi, ki mu jo je govorila mati doma ali stari župnik v Tasovicah. Ta glas je slišal, kadar je v vroči molitvi klečal pred tabernakljem, prav ta glas mu je zvenel pri delu, na tihih in samotnih potovanjih marsikatero prečuto noč. Najglasneje pa ga je klical iz stiske in revščine trpečih bratov in sestra.

Bili so svetniki, ki jih je Bog z enim samim pretresljivim doživljajem poklical za apostole, kakor s klicem v Damasku, ki vrže človeka ob tla in mu vendar podari polnost jasnosti. Bili so spet drugi, ki so šele po težkih notranjih bojih spoznali poklic, ki so skoro polovico življenja v dvomih in strahu prisluškovali Božjemu glasu. Dvořak pa ga je spoznal v popolni jasnosti že v zgodnji mladosti. Nikoli ni dvomil nad Božjim klicem, ki ga je vabil v duhovništvo, nikoli ni zašel od smeri, le v miru Quintiliola se je za hip oddaljil od nje. To, kar je Dvořaku leto za letom zapiralo pot do Božjega oltarja, ni izhajalo iz njegovega srca. Niso bila omahovanja, ampak le zunanje ovire, ki so izvoljenca vodile po tako bolečih ovinkih do cilja. Sedaj pa je diakon spoznal, da je Božja Previdnost na dolgi trnjevi poti v svetišče napravila njegovo srce in dušo še bolj odvezetno za stisko ljudi.

Božji izvoljenci klečijo pred oltarnimi stopnicami in pojo litanije vseh svetnikov. Mar se ni v tej uri odprlo nebo in ne stopajo nizdol k božjim služabnikom vsi sveti apostoli in mučenci, škofje in spoznavalci in Mati Božja, h kateri je Klemen Dvořak molil v Tasovicah, v Znojmu, v Quintiliolu, v Mostah, v Mühlfrauenu, na Dunaju in vsepovsod po širnem svetu. Kaj se loči v tej uri nebo od zemlje? Končno na cilju! Pozabljeno je trpljenje dolgega romanja, ki ga je privedlo do stopnic tega oltarja. Adsum! V duši diakona Dvořaka vriska: »Adsum! Gospod, tu sem! Vsega me vzemi v svojo sveto službo!«

Božji svetniki so tu v tej uri. Ali pa niso tukaj tudi vsi ubogi človeški bratje, vsi trpeči, vsi, ki so v stiski, vsi, ki so zašli? Z duhovnikom vred pojo litanije in prožijo roke k tabernaklju, da bi izprosili blagoslov njemu, ki naj kot Božji poslanec pride k njim. Ali niso tukaj vsi, ki čakajo nanj v svoji stiski in bedi?

»Gospod, Gospod,« prosi diakon, »daj, da bom dober pastir svojim bratom! Vzemi križ z njih ramen in ga naloži na moje! Prepusti vso stisko meni, da jo ponesem na Golgoto, na goro odrešenja!«

Litanije so končane. Spet zasliši Klemen svoje ime. Med molitvijo položi škof blagoslavljajoče roke na njegovo glavo. Dvořak čuti, kako mu ta hip božji ogenj napolni dušo. Okrog njega se pogrezne ves svet.

Še vedno kleči. Škof je že davno dvignil roke. Cereminjar se skloni k novoposvečencu: »Vstanite, pater, posvečeni ste!«

Ko oba redemptorista zapuščata stolnico, jima prši dež v obraz. Dve uri hodita po dežju, skozi blisk in grom in bučeč vihar in vendar se jima svet še nikoli ni zdel tako lep kot v tem viharji na dan svetega mašniškega posvečenja.

Doma, v samostanu Frosinone, ju je čakalo nemalo presenečenje. Pater predstojnik je določil patra Hübla za bralca pri mizi in patra Dvořaka za strežnika. Sprejela sta to kot znak, da ju je že na dan posvečenja predstojnik določil za učitelja in služabnika svojih bratov, in sta se veselo lotila dela.

- - -

V deželi ob Taji je pomlad leta 1785 pozabila na svoje poslanstvo.

Sonce se je skoro ves dan skrivalo za sive oblake. Prvo popje in cvetove je pobrala slana sredi maja. Ptiči niso hoteli peti. Le žabe so regljale v mlakah.

Mnoge je pomlad spravila na bolniško posteljo in kmalu nato v grob.

V Tasovicah je gospo Marijo Dvořak vrgla na smrtno posteljo. Bleda kot vosek leži stara žena v blazinah. Mati, ki je rodilo toliko veselega otroškega življenja, ugaša kakor sveča.

Zdaj se odpro vrata. Vstopi Barbka, ki je že davno žena mesarja Prišinga in je že sama šestim fantom in deklicam podarila življenje.

Po prstih se splazi v bolniško sobo, kajti starka je zaprla oči. Varno položi materi vroči, v volneno ruto zavito opeko v posteljo.

A žena ne spi; ne more spati, ker ji je srce prepolno sreče. Bridko ji je in vesela je obenem.

»Barbka,« šepeče mati, »Barbka!«

»No, mama?«

»Barbka, pismo! Še enkrat preberi pismo!« s težavo spravi iz sebe bolnica.

»Trikrat sem ti ga že prebrala, mama. Ali ne bi zdaj rajši malo zaspala?«

»Daj, Barbka, še enkrat mi ga preberi!« prosi žena. Tedaj vzame hči belo pismo, zatakajeno za sliko Matere Božje. Zjutraj ji ga je stari Jindrak prinesel iz Znojma. Prišlo pa je od daleč, iz vroče Italije, in je potrebovalo več tednov za to dolgo pot. Nekoliko zmečkano in umazano je. A Jindrak se je rotil na žive in mrtve, da madeži niso od njegovih mišnic.

»Prav počasi beri, Barbka!«

»Bom, mama!«

In Barbka bere, danes že četrtič, bolnica pa tiho ponavlja za njo vsako besedico, ki jo skoro prav tako občuti na jeziku kakor sveto hostijo.

»Ljuba, ljuba moja mama!« bere Barbka. »Tvoj sin je od včeraj dalje duhovnik. Danes zjutraj sem prvič daroval sveto mašo. Mama, kelih mi je drgetal in snežnobelega kruha od same sreče skoro nisem mogel držati v rokah. Včeraj, na dan svetega mašniškega posvečenja sem ga bil sam spekel. Vino sem pa vzel iz stekleničke, v kateri si mi ga bila ti poslala v samostan za novo mašo.«

»Barbka,« jo prekine bolnica. »Barbka, pomisli, v našem vinogradu je dozorelo božje vino. Sama sem natrgala grozde. Najlepše, ki so rasli ravno okrog podobe Matere Božje. S svojimi rokami sem ga stiskala in zdaj je postalo Kristusova kri na ustnicah mojega otroka.«

»Vem, mati, povedala si že. Zdaj pa poslušaj dalje: O mama, spremenjenje je lépo. Tedaj človek ni več na tem svetu, ampak v nebesih. Kajne, mama, če more duhovnik zemeljsko stvar, vino in kruh spremeniti v Božje Telo in Kri, tedaj more tudi človeka pritegniti k Bogu. In ko je sveti kruh ležal na belem oltarnem prtju, sem sklenil roke in mislil na očeta, ki počiva doma na pokopališču v Tasovicah v grobu, na katerega pada rdeči soj večne luči iz cerkve Marije Vnebovzete. Pred spremenjenjem pa sem tudi sklenil roke in pri prvi sveti daritvi mislil nate, ljuba mama. Ali nisi čutila?«

»Seveda, Janez, čutila sem, Prav dobro sem čutila. In vsak dan znova čutim. Dobro vem: zdaj stoji Janez pri oltarju,« se smehlja mati.

»Ljuba mama, zdaj pa še nekaj, kar te bo gotovo posebno razveselilo. Pater Pavel, ki je zdaj namesto škofa Alfonza naš vrhovni predstojnik, je naju s patrom Hüblom določil, da poromava preko Alp na Dunaj in ustanoviva tudi tam samostan, ki bo posvečen našemu Odrešeniku. Ko bo jesen strgala listje z dreves, bova odpotovala in na sveti dan, ko bo naš farni zvon tako lepo vabil kot nikjer na svetu, tedaj bom, ako Bog da, doma pri tebi. Si vesela? Do tedaj pa lepo zdrava ostani! Zdaj pa zbogom, ljuba, dobra mama! V Frosinone zvoni zdravomarijo. Dobro spi, mama! Bog naj te obvaruje v miru! Ljuba Mati Božja naj razprostre nad tabo svoj plašč!

O božiču na svidenje, mama. Tvoj Janez.«

Tiho zgane Barbka pismo in ga spet položi nazaj na rob Marijinega plašča. Gospa Marija pa tiho ihti. Bolečine in veselja ji je polno srce. Ko hoče Barbka oditi, jo bolnica pokliče.

»Barbka, prinesi pero in papir. Rada bi, da prejme Janez še eno pismo od matere. Kajne, Barbka, da mi ga boš spisala?«

»Mama, saj bo še jutri čas. Zdaja zaspi! Nocoj je tudi že pretemno v izbi.«

»Jutri, Barbka, bo prepozno. Pojdi in prižgi mrtvaško svečo! V njenem svitu boš lahko pisala.«

Obotavlja se izpolni Barbka materino željo, prižge svečo in piše, kar ji narekuje mati. Žena tiho izgovarja besede; večkrat mora prenehati, ker ji čuti pojemajo, a pismo spiše do konca. Nato zaspi za vedno.

Nad mestom Frosinone žari julijsko sonce. Skalnate stene puhte kot razbeljene plošče na štedilniku. Stari, napol razpadli viteški gradovi, ki kot lastovičja gnezda vise na strmini gora, se pariyo v peklenski vročini. Koze in bivoli stoje do trebuha v vodi reke Cosa in si hladijo jezike.

Menihi in bratje ostajajo v celicah, v katere branijo debeli zastori sončni vročini dostop, le Klemen Dvořak se sprejaha po samostanskem vrtu in moli brevir. Danes je sveta Ana, smrtni dan njegovega očeta. O, da bi bil oče dočaka dan, ko sem eden njegovih otrok stati pri božjem oltarju kot duhonvik! Domotožje obide patra, domotožje po grobu v senci domače Marijine cerkve in domotožje po materi.

Kmalu mora priti odgovor na njegovo pismo.

Zamišljen gleda Klemen gore, ožarjene v poletnem soncu.

»Hrastovo listje je že orumenelo pod vročim soncem; ko odpade, bom smel domov k materi,« mu govori srce.

Tam po žareči peščeni poti hiti pater Hübl h Klemenu, ki je sédel na klop v vrtno senco. V roki vihti bel list papirja.

»Tukaj je, Klemen!« zakliče. »Pismo od doma. Pismo od matere.«

Klemenu od veselja zadrhti srce. Mati je pisala! Z obema rokama seže po svetem papirju.

»Naslov je napisala Barbka,« se smehlja. »Poznam njene uporne črke.«

S tresočimi rokami odpre ovojnico. Pismo drži v roki. V trenutku smrtno pobledi. Srce mu razbija. Ko preleti z očmi prve vrstice, se zgrudi na vrtno klop in si z rokami zakrije obraz.

»Kaj je, prijatelj? Kaj je?« vpraša prestrašen pater Hübl in pobere pismo, ki je prijatelju padlo iz rok.

Nato pa bere poročilo, ki ga je Klemen Dvořak prejel na obletnico smrtnega dneva svojega očeta:ž

»Moj dragi fant!

Pismo ti piše Barbka po mojem nareku. Ne jokaj, ko ga boš bral. Tvoje vrstice so bile moje zadnje veselje na tem svetu. Danes je moj smrtni dan. Zjutraj mi je gospod župnik prinesel Gospodovo Telo za sveto popotnico. V svitu mrtvaške sveče ti piše Barbka. Otrok moj, ne verjamem, da bi še kaka žena mogla imeti tako vesel smrtni dan kot tvoja mati. Prejela sem tvoje pismo. Štirikrat mi ga je Barbka prebrala.

Janez, ko prideš za božič, me obišči na pokopališču. Čutila bom, da si ti. In da si molil zame, sem tudi prav dobro čutila. Zahvaljujem se ti za to iz vsega, vsega srca.

Moj ljubi fant, tvoja mati te v svoji smrtni uri blagoslavlja. Ljubi Bog naj te varuje

zdaj in vedno. Prav imaš, Janez! O božiču se spet vidimo, pa ne na svetu. Na večni praznik v nebesih!

Zdrav ostani v Božjem imenu! Moli za svojo mater.

Križček napravim spodaj, več ne morem!

+

Pripis: Ljubi brat! Skoro ne morem več pisati, tako se mi trese roka. Križček je mama še sama narisala. Nato je zaspala in se ni več prebudila. Mrtva je. Njeno obličje pa je tako veselo in polno miru, da včasih mislim, da samo spi. Janez, moli za mater!

Tvoja sestra Barbka.«

Mehko položi pater Hübl prijatelju roke na rame.

»Pojdi, Klemen, k Materi Božji greva v kapelo. Ona ima tolažbo in svet!«

Tu joče Klemen kot otrok za svojo materjo. Najprej divje in neutolažljivo, nato mirneje in tiše. Končno sklene roke k molitvi. Čez eno uro vstane in reče patru Hüblu, ki je klečal za njim:

»Pojdiva, prijatelj. Čutim, mati je v miru!« Po njegovem obličju se razliva svetel sij.